

Archeologisch bureauonderzoek voor
het plangebied Kampen-Veerweg 38-40
gemeente Kampen

VUs
archeologie

VRIJE
UNIVERSITEIT
AMSTERDAM

Z u i d n e d e r l a n d s e   A r c h e o l o g i s c h e   N o t i t i e s

923

Z A A N

Archeologisch bureauonderzoek voor
het plangebied Kampen-Veerweg 38-40,
gemeente Kampen

Zuidnederlandse Archeologische Notities

923

Amsterdam 2021
VUhbs archeologie

De serie *Zuidnederlandse Archeologische Notities* is een uitgave van VUahbs archeologie, Amsterdam

COLOFON

Opdrachtgever:	Mateboer Projectontwikkeling B.V.
Bevoegd gezag:	Gemeente Kampen
Project:	Kampen-Veerweg 38-40
Type onderzoek:	Archeologisch bureauonderzoek
Uitvoerder:	VUahbs archeologie
Plaats documentatie:	VUahbs, Archis, e-depot
Archis-zaakidentificatie:	4896113100
Project-code:	KPN-VW-20
Coördinaten:	190.425 / 508.625
Provincie, gemeente:	Overijssel, Kampen
Kaartblad:	21D
Kadastrale aanduiding:	KPN01 F 18410, 18411
Omvang plangebied:	ca. 863 m ²
Status:	definitief
Datum:	september 2020
Auteur:	dr.
Illustraties:	dr.
Autorisatie:	drs.
Omslagontwerp:	
ISBN:	978-90-8614-910-0

©VUahbs archeologie, Amsterdam, maart 2021
De Boelelaan 1105
1081 HV AMSTERDAM

INHOUD

Samenvatting.....	5
1 Inleiding.....	5
1.1 Kader en motivatie.....	6
1.2 Doel en vraagstelling van het onderzoek.....	6
1.3 Opzet van het rapport.....	7
2 Bureauonderzoek	8
2.1 Doelstelling.....	8
2.2 Methode.....	8
2.3 Resultaten	9
2.3.1 Plangebied (LS01)	9
2.3.2 Huidige situatie (LS02).....	9
2.3.3 Landschap (LS04).....	10
2.3.4 Archeologie (LS04)	13
2.3.5 Historische situatie (LS03)	14
2.3.6 Archeologische verwachting (LS05).....	16
3 Conclusie	18
4 Aanbevelingen.....	19
5 Literatuur	20

BIJLAGEN

Bijlage 1. Kampen-Veerweg 38-40. Archeologische perioden.

Bijlage 2. Kampen-Veerweg 38-40. Locatie van het plangebied op de topografische kaart (bron: PDOK).

Bijlage 3. Kampen-Veerweg 38-40. Schematische weergave van de werkzaamheden, met de nieuwe bebouwing geprojecteerd op de bestaande, te slopen bebouwing.

Bijlage 4. Kampen-Veerweg 38-40. Het plangebied geprojecteerd op de archeologische waardenkaart van de gemeente Kampen (bron: Van den Berghe/Willemse 2009).

Bijlage 5. Kampen-Veerweg 38-40. Geomorfologische kaart met daarop geprojecteerd het plangebied (bron: Alterra 2008).

Bijlage 6. Kampen-Veerweg 38-40. Hoogtemodel met daarop geprojecteerd het plangebied (bron: Actueel Hoogtebestand Nederland 2019).

Bijlage 7. Kampen-Veerweg 38-40. Bodemkaart met daarop geprojecteerd het plangebied (bron: Alterra 2006).

Bijlage 8. Kampen-Veerweg 38-40. Archeologische gegevens rondom het plangebied (bron: Archis III).

Bijlage 9. Kampen-Veerweg 38-40. Stadsplattegrond van Jacob van Deventer uit 1558-1575 met daarop geprojecteerd het plangebied (bron: Biblioteca Digital Hispánica).

Bijlage 10. Kampen-Veerweg 38-40. Stadsplattegrond van Johan Blaeu uit 1645-1650 met daarop geprojecteerd het plangebied (bron: Rijksuniversiteit Groningen).

Bijlage 11. Kampen-Veerweg 38-40. Kadastrale minuutkaart uit 1811-1832 met daarop geprojecteerd het plangebied (bron: Beeldbank RCE).

Bijlage 12. Kampen-Veerweg 38-40. Topografische kaart uit 1899 met daarop geprojecteerd het plangebied (bron: Topotijdreis Kadaster).

Bijlage 13. Kampen-Veerweg 38-40. Topografische kaart uit 1937 met daarop geprojecteerd het plangebied (bron: Topotijdreis Kadaster).

Bijlage 14. Kampen-Veerweg 38-40. Topografische kaart uit 1955 met daarop geprojecteerd het plangebied (bron: Topotijdreis Kadaster).

SAMENVATTING

In het plangebied Kampen-Veerweg 38-40 zal de bestaande bebouwing worden gesloopt en wordt nieuwbouw gerealiseerd. VUHbs archeologie is verzocht een archeologisch onderzoek in de vorm van een bureauonderzoek uit te voeren, zodat meer inzicht wordt verkregen in de bodemopbouw en archeologische verwachting van het plangebied.

Op basis van de historisch bekende gegevens kan voor het plangebied met name een hoge verwachting uitgesproken worden op het aantreffen van sporen en resten van bewoning uit de perioden Late Middeleeuwen (vanaf de 14de eeuw) en de Nieuwe Tijd. Ten oosten van het plangebied is vastgesteld dat verschillende ophogingslagen voorkomen vanaf het maaiveld tot 0.45 m NAP (gelijk aan circa 255 cm onder maaiveld in het huidige plangebied). Ten westen van het plangebied is vastgesteld dat deze voorkomen tot 0.17 m NAP (circa 283 cm onder maaiveld in het huidige plangebied), met de oudste sporen en resten voorkomend vanaf 1.60 m NAP (circa 140 cm onder maaiveld in het huidige plangebied) en dieper. De top van dit niveau zal in enige mate zijn verstoord door de thans nog aanwezige bebouwing, maar oudere sporen en resten kunnen goed bewaard zijn gebleven. Daarnaast geldt voor de Late Middeleeuwen voorafgaand aan de 14de eeuw een onbekende verwachting op het aantreffen van sporen en resten van bewoning op de onderliggende oeverafzettingen. Dit niveau is slecht bekend en niet onderzocht in de omgeving van het plangebied. Oudere bewoning wordt niet verwacht; voorafgaand aan de Late Middeleeuwen was het plangebied gelegen in een veengebied dat relatief ongeschikt was voor bewoning, en dat bovendien grotendeels is geërodeerd door de rivier.

Omdat er nog relatief weinig onderzoek is gedaan naar sporen en resten uit de periode Late Middeleeuwen-Nieuwe Tijd in de voormalige wijk de Nieuwe Hagen, en dit terrein bovendien niet verstoord is geraakt door recente fabrieken, zoals wel het geval was ten westen van het plangebied, maakt dat dit plangebied een hoog kennispotentieel heeft. De werkzaamheden vormen een bedreiging voor eventueel aanwezige archeologische sporen en resten. Het is daarom zinvol en noodzakelijk om archeologisch vervolgonderzoek uit te voeren. Voor wat betreft de vorm van het vervolgonderzoek, wordt geadviseerd dit allereerst uit te voeren in de vorm van een archeologische begeleiding van de sloop- en saneringswerkzaamheden onder het maaiveld. Bij de sloop- en saneringswerkzaamheden onder maaiveld kunnen immers al eventueel aanwezige archeologische sporen en resten verstoord raken. Het is evenwel niet noodzakelijk om voor locaties een dubbele begeleiding uit te voeren; als er al sloopwerkzaamheden zijn begeleid, en de saneringswerkzaamheden op dezelfde locatie reiken niet dieper dan de voorgaande werkzaamheden, dan hoeven deze niet opnieuw begeleid te worden, en vice versa. Indien de resultaten van de archeologische begeleiding van de sloop- en saneringswerkzaamheden daar aanleiding toe geven, wordt geadviseerd dit op te volgen door een proefsleuvenonderzoek voorafgaand aan de aanleg van de bouwput voor de nieuwbouw, of een archeologische begeleiding van de ontgraving van de bouwput voor de nieuwbouw. Het is aan de bevoegde overheid, de gemeente Kampen, om op basis van dit advies een besluit te nemen ten aanzien van het vervolgtraject.

1 INLEIDING

1.1 KADER EN MOTIVATIE

In opdracht van Mateboer Projectontwikkeling B.V. heeft VUhbs archeologie een archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd voor het plangebied Kampen-Veerweg 38-40 in de gemeente Kampen (bijlage 2). Binnen het plangebied zal de bestaande bebouwing worden gesloopt, en wordt nieuwbouw gerealiseerd (bijlage 3). Dit onderzoek is uitgevoerd in het kader van de aanvraag van een omgevingsvergunning.

Door de werken kunnen de bodem en eventueel aanwezige archeologische resten worden verstoord. Het plangebied is op de archeologische waardenkaart van de gemeente Kampen (bijlage 4) grotendeels aangemerkt als onderdeel van de historische kern, meer specifiek deel III Nij Stad, een stadsuitbreiding uit de tweede helft van de 14de eeuw, gesloopt in 1578. De westelijke hoek is daarnaast aangewezen als een belangrijk gebouw, bouwwerk of instelling.¹ In het bestemmingsplan kent het plangebied daarom een dubbelbestemming met betrekking tot de archeologie, op basis waarvan vroegtijdig archeologisch onderzoek uitgevoerd dient te worden naar de eventuele aanwezigheid van archeologische resten. In het bestemmingsplan is het gebied gemarkeerd als ‘Waarde – Archeologie 3’, waarvoor geldt dat archeologisch vooronderzoek dient plaats te vinden bij bodemingrepen met een oppervlak groter dan 100 m².² De voorgenomen werkzaamheden overschrijden deze grens, wat betekent dat archeologisch onderzoek noodzakelijk is.

Allereerst is een archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd om een specifiek verwachtingsmodel op te stellen. Dit onderzoek is uitgevoerd door . Het archeologisch onderzoek is uitgevoerd conform de eisen die gesteld worden in de Kwaliteitsnorm voor de Nederlandse Archeologie (KNA versie 4.1) en BRL 4000, specifiek BRL 4002 (bureauonderzoek) en BRL 4003 (inventariserend veldonderzoek).³ VUhbs archeologie is gecertificeerd voor het uitvoeren van archeologisch (veld)onderzoek.⁴

1.2 DOEL EN VRAAGSTELLING VAN HET ONDERZOEK

Het doel van het archeologisch onderzoek is een verwachting op te stellen over de eventuele aanwezigheid van archeologische vindplaatsen in het plangebied. In het bureauonderzoek dient aan de hand van bestaande bronnen informatie verworven te worden over bekende of te verwachten archeologische sporen en resten. Deze informatie moet resulteren in een gespecificeerde archeologische verwachting. Uiteindelijk dient het onderzoek te resulteren in een advies ten aanzien van eventueel archeologisch vervolgonderzoek. De vraagstelling van het onderzoek is als volgt:

- 1) Wat is de reeds bekende geo(morfo)logische en bodemkundige opbouw van het plangebied?
- 2) Wat zijn de vooraf bekende en verwachte archeologische sporen en resten binnen het onderzoeksgebied? Wat is bekend van het karakter, de omvang, (diepte)ligging, uiterlijke kenmerken, datering, gaafheid en conservering van deze sporen en resten?

Aan de hand van de bovenstaande deelvragen kan een advies gevormd worden over eventueel archeologisch vervolgonderzoek, in de vorm van een antwoord op de volgende vraag:

- 4) Wat zijn de te nemen vervolgstappen om te komen tot een waardering van de eventueel aanwezige archeologische resten, op basis waarvan uiteindelijk een beleidsbeslissing (meestal een selectiebesluit) genomen kan worden?

---

¹ Van den Berghe/Willemse 2009.

² Planidentificatie NL.IMRO.0166.00991024-VB01; www.ruimtelijkeplannen.nl.

³ www.sikb.nl.

⁴ Procescertificaat nr. K94275/05.

1.3 OPZET VAN HET RAPPORT

De verslaglegging is per uitgevoerd onderdeel van het onderzoek samengesteld. In hoofdstuk 2 zullen de resultaten van het bureauonderzoek worden beschreven (vraag 1 en 2). Een conclusie naar aanleiding van het uitgevoerde onderzoek wordt gepresenteerd in hoofdstuk 3 op basis van de gestelde deelvragen. Afsluitend zal in hoofdstuk 4 een advies gegeven worden ten aanzien van eventuele vervolgstappen in het kader van de archeologische monumentenzorg (vraag 4).

2 BUREAUONDERZOEK

2.1 DOELSTELLING

Het doel van het bureauonderzoek is het verwerven van informatie over bekende of verwachte archeologische waarden binnen een omschreven gebied aan de hand van bestaande bronnen. Hierbij zullen gegevens verzameld worden met betrekking tot de aan- of afwezigheid, het karakter, de omvang, (diepte)ligging, uiterlijke kenmerken, datering, gaafheid en conservering van archeologische en cultuurhistorische waarden en aardwetenschappelijke gegevens. Het dient te resulteren in een gespecificeerde verwachting, op basis waarvan een beslissing genomen kan worden ten aanzien van eventueel vervolgonderzoek.

2.2 METHODE

Het bureauonderzoek is uitgevoerd conform de specificaties uit de KNA 4.1 en BRL 4002 (LS01 t/m LS06). Een eerste stap hierin is het afbakenen van het plan- en onderzoeksgebied en het vaststellen van de consequenties van toekomstig gebruik (LS01). In de volgende stappen wordt achtereenvolgens vastgesteld wat de huidige situatie is (LS02), hoe de historische situatie is en of er verstoringen bekend zijn (LS03) en wat de bekende archeologische waarden en aardwetenschappelijke gegevens zijn (LS04).

Voor de beschrijving van de archeologische waarden wordt gebruik gemaakt van Archis III, de online archeologische database van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE), de Archeologische Monumenten Kaart (AMK), en waar mogelijk informatie over eerder gedaan onderzoek en archeologische waarnemingen. Naast deze informatie wordt ook gebruik gemaakt van gemeentelijke beleids- en verwachtingskaarten. Voor het huidige onderzoek betreft dit de archeologische verwachtings- en waardenkaart van de gemeente Kampen.⁵ De aardwetenschappelijke waarden worden beschreven aan de hand van geologische, geomorfologische⁶ en bodemkundige⁷ kaarten en het hoogtemodel van Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN).⁸ De beschikbare bouwtekeningen in het Stadsarchief Kampen zijn geraadpleegd.

Op basis van de boven beschreven specificaties verkregen gegevens wordt een gespecificeerd verwachtingsmodel opgesteld (LS05), waarin zo gedetailleerd mogelijk de verwachte archeologische resten beschreven worden. Onderhanden rapportage is opgesteld volgens specificatie LS06. Van de gebruikte bronnen wordt een overzicht gegeven in tabel 1.

Bron	Referentie
Archis III (Archeologisch Informatie Systeem)	archis.cultureelerfgoed.nl
Beeldbank RCE (historisch kaartmateriaal)	beeldbank.cultureelerfgoed.nl
Dinoloket (ondergrondgegevens)	www.dinoloket.nl
Topotijdreis Kadaster (historisch kaartmateriaal)	www.topotijdreis.nl
Basisregistratie Adressen en Gebouwen (bouwgegevens)	bagviewer.kadaster.nl
Overige literatuur	zie tekst

Tabel 1. Overzicht van de voor het bureauonderzoek gebruikte bronnen.

⁵ Van den Berghe/Willemsse 2009.

⁶ Alterra 2008.

⁷ Alterra 2006.

⁸ Actueel Hoogtebestand Nederland 2019; www.ahn.nl.

2.3 RESULTATEN

2.3.1 PLANGEBIED (LS01)

Het plangebied betreft voornamelijk het perceel van de adressen Veerweg 38, 39 en 40, kadastraal bekend staand als KPN01 F 18410. Daarnaast is een klein deel van het aan de oostzijde gelegen perceel ook bij het plangebied betrokken, met het kadastrale nummer 18411. Binnen het plangebied is de sloop van de drie bestaande woningen voorzien, gevolgd door de nieuwbouw van tien appartementen. De bestaande bebouwing heeft een oppervlak van circa 313 m². Ten behoeve van de nieuwbouw zal een groot deel van het terrein, met name ter plaatse van de bebouwing op het adres Veerweg 38 evenals het terrein achter de bebouwing op het adres Veerweg 39 en 40, (deels) worden gesaneerd tot 150 cm onder maaiveld. De nieuwe bebouwing (bijlage 3) zal een oppervlak hebben van circa 348 m². Een deel van de bebouwingsoppervlakken overlapt, hoewel er ook voor een deel buiten het vlak van de bestaande bebouwing gebouwd zal worden. Voor de nieuwe bebouwing zullen boorpalen worden toegepast met daarop een prefab fundering. De onderkant van de fundering komt te liggen op circa 100 cm onder maaiveld. Het totale oppervlak van het plangebied bedraagt circa 863 m².

Het plangebied is op de archeologische waardenkaart van de gemeente Kampen (bijlage 4) grotendeels aangemerkt als onderdeel van de historische kern, meer specifiek deel III Nij Stad, een stadsuitbreiding uit de tweede helft van de 14de eeuw, gesloopt in 1578. De westelijke hoek is daarnaast aangewezen als een belangrijk gebouw, bouwwerk of instelling.⁹ In het bestemmingsplan kent het plangebied daarom een dubbelbestemming met betrekking tot de archeologie, op basis waarvan vroegtijdig archeologisch onderzoek uitgevoerd dient te worden naar de eventuele aanwezigheid van archeologische resten. In het bestemmingsplan is het gebied gemarkeerd als 'Waarde – Archeologie 3', waarvoor geldt dat archeologisch vooronderzoek dient plaats te vinden bij bodemingrepen met een oppervlak groter dan 100 m².¹⁰ De voorgenomen werkzaamheden overschrijden deze grens, wat betekent dat archeologisch onderzoek noodzakelijk is.

Er is reeds milieukundig bodemonderzoek uitgevoerd op de locatie. Hier is vastgesteld dat er sprake is van een verontreiniging ter plaatse van de bebouwing op het adres Veerweg 38 evenals het terrein achter de bebouwing op het adres Veerweg 39 en 40 vanaf het maaiveld tot circa 150 cm onder maaiveld. Zoals hierboven reeds is beschreven, zal dit ten behoeve van de nieuwbouw (deels) worden gesaneerd. Op basis van peilbuizen in de omgeving kan gesteld worden dat het grondwaterniveau zich bevindt tussen 0.0-1.0 m NAP.¹¹ Met de voorgenomen werkzaamheden zijn geen wijzigingen in het grondwaterniveau voorzien.

2.3.2 HUIDIGE SITUATIE (LS02)

Het plangebied betreft voornamelijk het perceel van de adressen Veerweg 38, 39 en 40 (fig. 2.1). Het gebied grenst aan de oostzijde aan de Veerweg, aan de noordzijde aan de percelen van de adressen Veerweg 41-43, aan de westzijde aan het perceel van het adres Veerweg 5, en aan de zuidzijde aan het perceel met het adres Veerweg 25. Volgens de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG) zijn de drie woningen in het plangebied gebouwd in 1880 (Veerweg 38) en 1928 (Veerweg 39-40).¹²

Voor de oudste woning zijn geen bouwtekeningen beschikbaar in het Stadsarchief Kampen. Voor de jongere adressen zijn wel wat tekeningen aanwezig, maar dit zijn geen oorspronkelijke bouwtekeningen. Voor het adres Veerweg 39 is bijvoorbeeld een tekening voor de constructie van een smederij geregistreerd, gedateerd in 1929. Dit lijkt nu het achterste deel van de uitbouw van het adres Veerweg

⁹ Van den Berghe/Willemsse 2009.

¹⁰ Planidentificatie NL.IMRO.0166.00991024-VB01; www.ruimtelijkeplannen.nl.

¹¹ Peilbuizen B21D1002 en B21D0986; www.dinoloket.nl.

¹² Basisregistratie Adressen en Gebouwen; bagviewer.kadaster.nl.

38 te zijn.¹³ Daarnaast is een tekening voor een machinekamer geregistreerd op het adres Veerweg 39, gedateerd in 1913. De locatie is echter niet aangeduid, al zal dit dan waarschijnlijk ook zijn gelegen in de huidige uitbouw van het adres Veerweg 38.¹⁴ Tot slot is voor het adres Veerweg 39 nog een ongedateerde tekening geregistreerd voor het opnieuw bekappen van het huis.¹⁵ Voor het adres Veerweg 40 is enkel een tekening voor een kleine uitbouw met een tochtportaal en douche aan de achterzijde van de woning geregistreerd.¹⁶ Overigens zijn in geen gevallen kelders of diepe funderingen ingetekend, maar of deze geheel afwezig zijn in het plangebied kan op basis van het ontbreken van de oorspronkelijke tekeningen niet worden gesteld.

Fig. 2.1. Overzichtsfoto over het plangebied, genomen op 24 september 2020.

2.3.3 LANDSCHAP (LS04)

Het plangebied ligt aan de IJssel, een zijtak van de Rijn. De ontstaansgeschiedenis van het landschap rondom het plangebied hangt daarom ook samen met de fluviale ontwikkelingen die hier hebben plaatsgevonden. Het IJsseldal is ontstaan in de voorlaatste ijstijd, het Saalien (238.000-126.000 jaar geleden). In deze periode reikte het landijs vanuit Scandinavië tot ongeveer de lijn Haarlem-Utrecht-Nijmegen. Eén van de ijslobben van de ijskap bevond zich in het huidige IJsseldal, waar het een diepe depressie heeft gevormd en de omliggende afzettingen omhoog heeft gestuwd. Hierbij zijn ook de omliggende stuwwallen van de Veluwe en de Sallandse Heuvelrug gevormd.¹⁷

Het diepe dal dat werd gevormd door de ijslob is geleidelijk opgevuld gedurende de smeltfase van het ijs tijdens het Saalien en vervolgens door afzettingen vanuit de Rijn tijdens de daaropvolgende warme periode, het Eemien (circa 126.000-116.000 jaar geleden). Na het Eemien brak een nieuwe ijstijd aan,

¹³ Stadsarchief Kampen, bouwtekening documentnummer 368W/1.

¹⁴ Stadsarchief Kampen, bouwtekening documentnummer 368W/2.

¹⁵ Stadsarchief Kampen, bouwtekening documentnummer 368W/3.

¹⁶ Stadsarchief Kampen, bouwtekening documentnummer 3422W.

¹⁷ Spek 1996, 47-48.

het Weichselien (circa 116.000–11.700 jaar geleden). Het landijs bereikte Nederland tijdens deze ijstijd niet, maar het land kwam wel in een toendraklimaat te liggen. Door vlechtende rivieren werden met name grofzandige en grindige afzettingen gevormd in het Ijsseldal.¹⁸ De IJssel werd aanvankelijk nog gevoed door de Rijn, die in deze periode een loop volgende min of meer in het huidige tracé van de Oude IJssel. In de loop van deze ijstijd werd het waterafvoer van de Rijn echter meer richting het westen verplaatst, en werd het dal van de Oude IJssel verlaten. De IJssel raakte daardoor ook het contact met de Rijn kwijt, en werd een zelfstandige rivier gevoed door onder meer de Berkel.¹⁹ De top van de grofzandige afzettingen uit het Weichselien is ter plaatse van het plangebied naar verwachting gelegen op circa 10 m onder maaiveld (7 m –NAP).²⁰ Ze worden gerekend tot de Formatie van Kreftenheye.²¹

Circa 11.700 jaar geleden brak het Holoceen aan, de huidige warme periode. De vlechtende rivier veranderde in een langzamere, meanderende rivier. Er werd daardoor nauwelijks meer zand en grind afgezet. Vanaf circa 6000–5000 jaar geleden begon veengroei in het dal van de IJssel, dat op dat moment nog altijd geen verbinding had met de Rijn.²² Deze veengroei hield aan tot ongeveer de 10de eeuw na Chr., toen overstromingswater van de Rijn een kleine barrière ter hoogte van Doesburg doorbrak, die tot dan toe het dal van de Oude IJssel (richting de Rijn) scheidde van de bovenloop van de zelfstandige IJssel. Met het Rijnwater nam het debiet van de IJssel toe, waardoor ook de afzetting van kleiige komafzettingen en zavelige oeverwalafzettingen langs de IJssel begon, die het aanwezige veen afdekten.²³ Door de sterke toename van het sedimenttransport kon vanaf de Late Middeleeuwen ook een delta vormen in het mondingsgebied van de IJssel bij Kampen.²⁴

Nabij het plangebied ontbreken veenafzettingen, waarschijnlijk omdat deze zijn geërodeerd door de IJssel in latere perioden. De stratigrafie boven de Weichseliaanse fluviatiele afzettingen bestaan daardoor vrijwel geheel uit kleiige en zandige fluviatiele afzettingen uit het Holoceen.²⁵ Deze worden gerekend tot de Formatie van Echteld.²⁶

Het plangebied is niet gekarteerd op de geomorfologische kaart (bijlage 5) vanwege de ligging in een bebouwde zone.²⁷ Uit de kartering aan de overzijde van de IJssel kan echter worden afgeleid dat langs de IJssel een landschap voorkomt dat bestaat uit een afwisseling van ruggen en geulen die zijn gevormd in de dynamische delta van de IJssel.

Op het hoogtemodel (bijlage 6) is te zien dat het plangebied is gelegen tussen 2.6–3.1 m NAP.²⁸ Dit is waarschijnlijk deels een antropogene ophoging die is opgebracht gedurende de periode van bewoning hier. Er kan echter ook sprake zijn van een ligging op een rug, al is dat op basis van de huidige hoogteligging niet meer te onderscheiden van het antropogene signaal.

Vergelijkbaar met de kartering op de geomorfologische kaart, is het plangebied ook op de bodemkaart (bijlage 7) gekarteerd als een bebouwde zone.²⁹ Dit betekent dat de bodem plaatselijk significant veranderd kan zijn door de impact van de bebouwing. Op basis van de kartering aan de overzijde van de IJssel, kan gesteld worden dat in de buitendijkse gebieden van nature met name vlakvaaggronden op fijn zand of poldervaaggronden op klei voorkomen. In het bedijkte gebied komen poldervaaggronden op klei tot lichte zavel voor. Poldervaaggronden en vlakvaaggronden zijn kenmerkend voor relatief jonge fluviatiele gebieden.³⁰

---

¹⁸ Spek 1996, 48.

¹⁹ Makaske *et al.* 2008, 325.

²⁰ Gebaseerd op boringen B21D0001, B21D0014, B21D0084 en B21D0986; www.dinoloket.nl.

²¹ TNO-GDN 2020b.

²² Spek 1996, 49.

²³ Makaske *et al.* 2008, 333–335.

²⁴ Spek 1996, 54.

²⁵ Gebaseerd op boringen B21D0001, B21D0014, B21D0084 en B21D0986; www.dinoloket.nl.

²⁶ TNO-GDN 2020a.

²⁷ Alterra 2008.

²⁸ Actueel Hoogtebestand Nederland 2019.

²⁹ Alterra 2006.

³⁰ De Bakker/Schelling 1989, 153, 158.

2.3.4 ARCHEOLOGIE (LS04)

In de directe omgeving van het plangebied is al eerder archeologisch onderzoek verricht (bijlage 8). In de volgende alinea's wordt een overzicht gegeven van de relevante bekende gegevens in de omgeving.

Archeologische monumenten (AMK)

Het plangebied ligt net buiten het AMK-terrein van de stadskern van Kampen. Dit AMK-terrein is specifiek ingericht ten behoeve van de laatmiddeleeuwse resten van Kampen, dat ook de voornaamste bloeitijd in deze periode heeft gekend.³¹ Het is niet duidelijk waarom het plangebied dan buiten AMK-terrein is gelaten, aangezien ter plaatse van het plangebied ook al bebouwing in de Late Middeleeuwen aanwezig was, in de vorm van de stadswijk de Hagen (zie verder sectie 2.3.5).

Archeologische onderzoeksmeldingen

Voor de nieuwbouwlocatie Berkterrein, gelegen vanaf circa 60 m ten westen van het huidige plangebied, heeft BAAC in december 2005 en februari 2006 een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd.³² De oudste sporen die zijn aangetroffen betreffen ophogingslagen uit de 14de eeuw, en hangen samen met de stadswijk de Nieuwe Hagen en het dorp Brunnepe. Daarnaast zijn resten van bebouwing in de vorm van muurwerk, een stookvloer en een leemvloer aangetroffen, die te dateren zijn in de 15de en 16de eeuw en zijn te koppelen aan bebouwing op historisch kaartmateriaal. Het terrein bleek voor een groot deel verstoord door de herinrichting ten behoeve van het vrije schootsveld in de 17de eeuw en de bouw en sloop van fabrieken in de 19de en 20ste eeuw. De verstoringen reikten tot 0.30 m NAP, de oudste sporen en resten waren gelegen tussen 0.17-1.60 m NAP.³³

Voor de herinrichting van het plangebied Koggewerf, gelegen vanaf circa 40 m ten oosten van het huidige plangebied, heeft RAAP in juni 2016 een bureauonderzoek en verkennend booronderzoek uitgevoerd.³⁴ In het bureauonderzoek is een verwachting opgesteld op het aantreffen van sporen en resten uit de periode Late Middeleeuwen-Nieuwe Tijd.³⁵ In het booronderzoek zijn tot 210 cm onder maaiveld (0.45 m NAP) ophogingslagen aangetroffen, die te dateren zijn in de 18de-19de eeuw of daarvoor. Vanaf 210 cm onder maaiveld zijn oeverafzettingen bestaande uit matig zandige klei aangetroffen, die vanaf 340 cm onder maaiveld (0.85 m –NAP) overgaan op grof beddingzand.³⁶ Omdat er geen aanwijzingen zijn voor grote recente verstoringen en archeologische sporen en resten nog bewaard kunnen zijn gebleven, is geadviseerd vervolgonderzoek uit te voeren in de vorm van een proefsleuvenonderzoek.³⁷ Zover bekend is dit (nog) niet uitgevoerd.

Ter plaatse van de IJssel direct ten noorden van het plangebied zijn een aantal onderzoeksmeldingen geregistreerd, die door onnauwkeurige registraties soms ook het plangebied lijken te doorkruisen. Dit zijn echter bureauonderzoeken of onderzoeken met betrekking tot onderwaterarcheologie, die niet direct relevant zijn voor het huidige plangebied.

Archeologische vondstmeldingen

Op circa 70 m ten westen van het plangebied is een vondstmelding geregistreerd; dit betreft de vondsten die zijn gedaan bij het eerder beschreven proefsleuvenonderzoek op het Berkterrein. Verder is op circa 230 m ten zuiden van het plangebied nog een vondstmelding geregistreerd. Hier zijn bij niet-archeologisch graafwerk resten van een schutsluis uit 1868-1870 aangetroffen.³⁸

---

³¹ AMK-monumentnummer 13963.

³² Brouwer *et al.* 2006; Archis-zaakidentificatie 2102405100.

³³ Brouwer *et al.* 2006, 24-25.

³⁴ Vosselman 2016; Archis-zaakidentificatie 4001523100.

³⁵ Vosselman 2016, 9.

³⁶ Vosselman 2016, 10-11.

³⁷ Vosselman 2016, 12.

³⁸ Archis-zaakidentificatie 4020972100.

2.3.5 HISTORISCHE SITUATIE (LS03)

De oudste bewoning van de huidige plaats Kampen stamt uit de 12de eeuw. De plaats wordt voor het eerst genoemd in historische bronnen in 1217 als *'in Campis'* en 1227 als *'apud Campis'*. Het toponiem is een meervoud van *'kamp'*, wat een 'afgeperkt stuk land' betekent.³⁹ Omstreeks 1236 verkreeg Kampen stadsrechten, in een periode dat het een welvarende handelsstad werd langs de route van de Zuiderzee naar de Rijn.

Het plangebied zelf is gelegen in de wijk de Nieuwe Hagen. Het was oorspronkelijk een open terrein aan de noordwestzijde van de stad, en ten oosten van het dorp Brunnepe. De 'oude' Hagen was een wijk die circa 1325-1350 als eerste uitbreiding van de stad is aangelegd, om de toestroom van nieuwe inwoners naar de handelsstad te accommoderen. De 'oude' Hagen is rond 1335 ommuurd en ligt aan de oostzijde van de huidige Oude Buitenhaven. Nadat de 'oude' Hagen was ommuurd, ontstond buiten de stadsmuur de Nieuwe Hagen omstreeks 1350-1400. De kern van deze uitbreiding is gevormd op een hoger gelegen terrein genaamd 'Oort', die middels de 'Oortweg' (huidige Noordweg) met de stad verbonden was.⁴⁰

Deze historische ontwikkelingen zijn nog goed te zien op de stadskaart van Jacob van Deventer, die een kaart van Kampen heeft opgenomen in zijn stedenatlas uit de periode 1558-1575 (bijlage 9).⁴¹ Hier is te zien dat het plangebied gelegen moet zijn nabij de IJssel aan de noordzijde van de Nieuwe Hagen, hoewel deze kaart nog niet accuraat genoeg is ingetekend om echt te kunnen stellen of er wel of niet sprake is van bebouwing binnen het plangebied. De Nieuwe Hagen is nooit ommuurd geweest, maar werd volgens deze kaart wel omgeven door een gracht.

De Oude Buitenhaven is reeds aangelegd in 1554, en functioneerde als afmeerplek voor schepen. Door belegeringen tijdens de Tachtigjarige Oorlog werd de Hagen platgebrand, en na afloop besloot het stadsbuur de verdedigingswerken te vernieuwen. Tussen 1580 en 1584 zijn daarom bastions aangelegd. Een deel van de verwoeste Hagen werd gebruikt voor de aanleg van een bolwerk voor de Hagenpoort. De resultaten van deze werken zijn te zien op een kaart van Kampen uit 1645-1650 die is gepubliceerd door Johan Blaeu (bijlage 10).⁴² Hoewel de ligging van het plangebied hier niet heel duidelijk op te projecteren is, blijkt wel dat het gebied buiten de stadsgracht relatief dun bebouwd is. De enige bebouwing is geconcentreerd op de huidige Noordweg en het zuidelijke deel van de Veerweg, die via een brug over de gracht in verbinding staat met de huidige Havenweg aan de Oude Buitenhaven. Het noordelijke deel van de Veerweg, waaraan het plangebied is gelegen, lijkt onbebouwd. In 1672 is de Nieuwe Hagen nogmaals vernietigd door het Franse leger.⁴³

De oudste kaart waar het plangebied nauwkeurig op kan worden afgebeeld betreft de kadastrale minuutkaart uit 1811-1832 (bijlage 11).⁴⁴ Hier is te zien dat het plangebied is gelegen ten noorden van het bolwerk van de Hagenpoort. De Veerweg kent in dit kaartbeeld al ongeveer haar huidige tracé, en is dus gelegen aan de oostzijde van het plangebied. Van de percelen in het plangebied kan het gebruik worden achterhaald via de bijbehorende Oorspronkelijke Aanwijzende Tafel (OAT). Hierin is af te lezen dat het grootste deel van het perceel (perceelnummer 32) eigendom is van een scheepstimmerman met de naam Jakob van Dijk. Het perceel is volgens de OAT in gebruik als een huis, erf en schuur. Het gebouw aan de zuidzijde binnen het plangebied betreft waarschijnlijk de schuur. Het gebouw aan de noordoostzijde van het plangebied (perceelnummer 28) betreft volgens de OAT een veerhuis dat in bezit is van de Stad Kampen. Het westelijke deel van het plangebied (perceelnummer 35) is eigendom van een koopman met de naam , en is in gebruik als een huis en erf. Binnen het plangebied is op dit perceel echter geen bebouwing aanwezig.

³⁹ Van Berkel/Samplonius 2018.

⁴⁰ Brouwer *et al.* 2006, 9.

⁴¹ Biblioteca Digital Hispánica; bdh.bne.es.

⁴² Rijksuniversiteit Groningen; www.rug.nl/let.

⁴³ Vosselman 2016,

⁴⁴ Beeldbank RCE; beeldbank.cultureelerfgoed.nl.

De Nieuwe Buitenhaven is aangelegd in 1867. Het eerste kaartbeeld waarop de Nieuwe Buitenhaven te zien is, is de topografische kaart van 1899 (bijlage 12).⁴⁵ De huidige Veerweg is nu een doodlopende straat tegen de Buitenhaven aan. Langs de Veerweg is bebouwing aanwezig, waaronder dus ook in het plangebied. Dit is in ieder geval de woning op het adres Veerweg 38, die is gebouwd in 1880.⁴⁶ Dit gebouw is ook te zien op prentbriefkaarten uit 1900-1910 (fig. 2.1; fig. 2.2).⁴⁷ Aan de rechterzijde van deze woning zijn twee lagere huizen te zien, die uiterlijk in 1928 zijn gesloopt en vervangen door de bestaande bebouwing op de adressen Veerweg 39 en 40.⁴⁸

Langs de IJssel is nabij de Nieuwe Buitenhaven een scheepswerf gelegen. De langgerekte loodsen van deze scheepswerf langs de IJssel zijn ook nog zichtbaar op de achtergrond van de hier getoonde prentbriefkaarten. Deze gebouwen, evenals de bijbehorende insteekhavens die nog wel zichtbaar waren op het vorige kaartbeeld ten noorden van het plangebied, zijn niet meer zichtbaar op de topografische kaart van 1937 (bijlage 13).⁴⁹ In dit kaartbeeld is echter ook de bebouwing op de adressen Veerweg 39 en 40 nog niet ingetekend, hoewel deze waarschijnlijk al wel aanwezig is geweest. De thans nog bestaande bebouwing is voor het eerst geheel te zien op de topografische kaart van 1955 (bijlage 14).⁵⁰ In dit laatste kaartbeeld is ook goed te zien dat het plangebied buiten het terrein van de fabriek is gelegen, die in het eerdere archeologische onderzoek ten westen van het plangebied voor bodemverstoring heeft gezorgd.

Fig. 2.1. Prentbriefkaart uit 1900-1910, met daarop afgebeeld een zicht vanaf de Noordweg over de Nieuwe Buitenhaven, met daarachter de bebouwing aan de Veerweg. De thans nog bestaande woning op het adres Veerweg 38 is aangegeven met een pijl. Bron: Stadsarchief Kampen.

⁴⁵ Topotijdreis Kadaster; www.topotijdreis.nl.

⁴⁶ Basisregistratie Adressen en Gebouwen; bagviewer.kadaster.nl.

⁴⁷ Stadsarchief Kampen; www.stadsarchiefkampen.nl.

⁴⁸ Basisregistratie Adressen en Gebouwen; bagviewer.kadaster.nl.

⁴⁹ Topotijdreis Kadaster; www.topotijdreis.nl.

⁵⁰ Topotijdreis Kadaster; www.topotijdreis.nl.

Fig. 2.2. Prentbriefkaart uit 1900-1910, met daarop afgebeeld een zicht van de Nieuwe Buitenhaven richting de IJssel, met aan de westzijde de bebouwing langs de Veerweg. De thans nog bestaande woning op het adres Veerweg 38 is aangegeven met een pijl. Bron: Stadsarchief Kampen.

2.3.6 ARCHEOLOGISCHE VERWACHTING (LS05)

Uit het bureauonderzoek is gebleken dat het plangebied gelegen is ter plaatse van een vroege uitbreiding van de stad Kampen, de wijk Nieuwe Hagen. De oudste bebouwing van deze wijk stamt uit de tweede helft van de 14de eeuw. Na de aanleg van de bastions is het plangebied komen te liggen in een relatief onbebouwd gebied, tot aan de bouw van nieuwe woningen langs de huidige Veerweg in de 19de eeuw. Eén van deze woningen in het plangebied bestaat thans nog steeds (Veerweg 38), andere woningen zijn uiterlijk in 1928 gesloopt voor de bouw van de huidige woningen op de adressen Veerweg 39 en 40.

Op basis van de historisch bekende gegevens kan voor het plangebied met name een hoge verwachting uitgesproken worden op het aantreffen van sporen en resten van bewoning uit de perioden Late Middeleeuwen (vanaf de 14de eeuw) en de Nieuwe Tijd. Eventueel aanwezige sporen en resten zullen met name bestaan uit grondsporen, organische resten (hout, houtskool, bot) en anorganische resten (muur- en vloerresten, bouw materiaal, aardewerk, natuursteen, metaal). Ten oosten van het plangebied is vastgesteld dat verschillende ophogingslagen voorkomen vanaf het maaiveld tot 0.45 m NAP (gelijk aan circa 255 cm onder maaiveld in het huidige plangebied). Ten westen van het plangebied is vastgesteld dat deze voorkomen tot 0.17 m NAP (circa 283 cm onder maaiveld in het huidige plangebied), met de oudste sporen en resten voorkomend vanaf 1.60 m NAP (circa 140 cm onder maaiveld in het huidige plangebied) en dieper. De top van dit niveau zal in enige mate zijn verstoord door de thans nog aanwezige bebouwing, maar oudere sporen en resten kunnen goed bewaard zijn gebleven.

Daarnaast geldt voor de Late Middeleeuwen voorafgaand aan de 14de eeuw een onbekende verwachting op het aantreffen van sporen en resten van bewoning op de onderliggende oeverafzettingen. Eventueel aanwezige sporen en resten zullen met name bestaan uit grondsporen, organische resten (hout, houtskool, bot) en anorganische resten (bouw materiaal, aardewerk, natuursteen, metaal). In

booronderzoek ten oosten van het plangebied was dit niveau gelegen op 0.45 m NAP (circa 255 cm onder maaiveld in het huidige plangebied). Dit niveau is slecht bekend en niet onderzocht in de omgeving van het plangebied. Oudere bewoning wordt niet verwacht; voorafgaand aan de Late Middeleeuwen was het plangebied gelegen in een veengebied dat relatief ongeschikt was voor bewoning, en dat bovendien grotendeels is geërodeerd door de rivier.

3 CONCLUSIE

In het plangebied Kampen-Veerweg 38-40 zal de bestaande bebouwing worden gesloopt, en wordt nieuwbouw gerealiseerd. VUhs archeologie is verzocht een archeologisch onderzoek in de vorm van een bureauonderzoek uit te voeren, zodat meer inzicht wordt verkregen in de bodemopbouw en archeologische verwachting van het plangebied. Dit onderzoek is uitgevoerd aan de hand van een aantal deelvragen die in dit hoofdstuk nader beantwoord zullen worden.

Wat is de reeds bekende geo(morfo)logische en bodemkundige opbouw van het plangebied?

Het bureauonderzoek heeft uitgewezen dat het plangebied ligt aan de IJssel. Tot circa 10 m onder maaiveld komen kleiige tot zandige Holocene afzettingen van deze rivier voor. Geomorfologisch gezien is het plangebied gelegen in een zone met ruggen en vlakten van fluviatiele afzettingen. Het is daarom mogelijk dat het plangebied bijvoorbeeld op een oeverwal gesitueerd is; de wijk de Nieuwe Hagen is ontstaan op een verhoging in het landschap met de naam 'Oort'. Bodemkundig gezien zal de er oorspronkelijk sprake zijn geweest van poldervaaggrond of vlakvaaggrond, kenmerkend voor relatief jonge fluviatiele gebieden. Het landschap en de bodemopbouw zal echter sterk veranderd zijn door de bebouwing vanaf de Late Middeleeuwen. In eerder onderzoek in de omgeving is vastgesteld dat er sprake is van een dik pakket van ophogingslagen, met vanaf 0.45 m NAP (circa 255 cm onder maaiveld in het huidige plangebied) een natuurlijke ondergrond van oeverafzettingen.

Wat zijn de vooraf bekende en verwachte archeologische sporen en resten binnen het onderzoeksgebied? Wat is bekend van het karakter, de omvang, (diepte)ligging, uiterlijke kenmerken, datering, gaafheid en conservering van deze sporen en resten?

Op basis van de historisch bekende gegevens kan voor het plangebied met name een hoge verwachting uitgesproken worden op het aantreffen van sporen en resten van bewoning uit de perioden Late Middeleeuwen (vanaf de 14de eeuw) en de Nieuwe Tijd. Eventueel aanwezige sporen en resten zullen met name bestaan uit grondsporen, organische resten (hout, houtskool, bot) en anorganische resten (muur- en vloerresten, bouw materiaal, aardewerk, natuursteen, metaal). Ten oosten van het plangebied is vastgesteld dat verschillende ophogingslagen voorkomen vanaf het maaiveld tot 0.45 m NAP (gelijk aan circa 255 cm onder maaiveld in het huidige plangebied). Ten westen van het plangebied is vastgesteld dat deze voorkomen tot 0.17 m NAP (circa 283 cm onder maaiveld in het huidige plangebied), met de oudste sporen en resten voorkomend vanaf 1.60 m NAP (circa 140 cm onder maaiveld in het huidige plangebied) en dieper. De top van dit niveau zal in enige mate zijn verstoord door de thans nog aanwezige bebouwing, maar oudere sporen en resten kunnen goed bewaard zijn gebleven.

Daarnaast geldt voor de Late Middeleeuwen voorafgaand aan de 14de eeuw een onbekende verwachting op het aantreffen van sporen en resten van bewoning op de onderliggende oeverafzettingen. Eventueel aanwezige sporen en resten zullen met name bestaan uit grondsporen, organische resten (hout, houtskool, bot) en anorganische resten (bouw materiaal, aardewerk, natuursteen, metaal). In booronderzoek ten oosten van het plangebied was dit niveau gelegen op 0.45 m NAP (circa 255 cm onder maaiveld in het huidige plangebied). Dit niveau is slecht bekend en niet onderzocht in de omgeving van het plangebied. Oudere bewoning wordt niet verwacht; voorafgaand aan de Late Middeleeuwen was het plangebied gelegen in een veengebied dat relatief ongeschikt was voor bewoning, en wat bovendien grotendeels is geërodeerd door de rivier.

Wat zijn de te nemen vervolgstappen om te komen tot een waardering van de eventueel aanwezige archeologische sporen en resten, op basis waarvan uiteindelijk een beleidsbeslissing (meestal een selectiebesluit) genomen kan worden? Voor de overzichtelijkheid wordt deze vraag beantwoord in het hiernavolgende hoofdstuk 5.

4 AANBEVELINGEN

Het bureauonderzoek heeft aangetoond dat er sprake is van een hoge archeologische verwachting vanaf het maaiveld. De top van dit niveau zal in enige mate zijn verstoord door de thans nog aanwezige bebouwing, maar oudere sporen en resten kunnen goed bewaard zijn gebleven. Omdat er nog relatief weinig onderzoek is gedaan naar sporen en resten uit de periode Late Middeleeuwen–Nieuwe Tijd in de voormalige wijk de Nieuwe Hagen, en dit terrein bovendien niet verstoord is geraakt door recente fabrieken, zoals wel het geval was ten westen van het plangebied, maakt dat dit plangebied een hoog kennispotentieel heeft. De onderkant van de fundering van de nieuwe bebouwing komt te liggen op circa 100 cm onder maaiveld, en is daarmee een bedreiging voor eventueel aanwezige archeologische sporen en resten. Het is daarom zinvol en noodzakelijk om archeologisch vervolgonderzoek uit te voeren.

Voor wat betreft de vorm van het vervolgonderzoek, wordt geadviseerd dit allereerst uit te voeren in de vorm van een archeologische begeleiding van de sloop- en saneringswerkzaamheden onder het maaiveld. Bij de sloop- en saneringswerkzaamheden onder maaiveld kunnen immers al eventueel aanwezige archeologische sporen en resten verstoord raken. Het is evenwel niet noodzakelijk om voor locaties een dubbele begeleiding uit te voeren; als er al sloopwerkzaamheden zijn begeleid, en de saneringswerkzaamheden op dezelfde locatie reiken niet dieper dan de voorgaande werkzaamheden, dan hoeven deze niet opnieuw begeleid te worden, en vice versa. Indien de resultaten van de archeologische begeleiding van de sloop- en saneringswerkzaamheden daar aanleiding toe geven, wordt geadviseerd dit op te volgen door een proefsleuvenonderzoek voorafgaand aan de aanleg van de bouwput voor de nieuwbouw, of een archeologische begeleiding van de ontgraving van de bouwput voor de nieuwbouw. Voor het uitvoeren van een archeologische begeleiding of proefsleuvenonderzoek is een Programma van Eisen noodzakelijk dat vooraf is goedgekeurd door de bevoegde overheid.

Een andere vorm van vervolgonderzoek, bijvoorbeeld in de vorm van een verkennend of karterend booronderzoek, ligt voor het huidige plangebied minder voor de hand. Doordat de werkzaamheden voor de nieuwbouw grotendeels plaatsvinden ter plaatse van de reeds bestaande bebouwing, is het allereerst om praktische redenen niet eenvoudig om een booronderzoek uit te voeren. Bovendien is een booronderzoek niet zeer geschikt om onderscheid te maken tussen recente en oudere ophogingslagen, zoals bijvoorbeeld is gebleken uit eerder booronderzoek ten oosten van het plangebied. In het geval dat er ophogingslagen of verstoringen worden aangetroffen waarvan niet met zekerheid gesteld kan worden dat deze recent zijn, zal het eerder voorgestelde vervolgonderzoek alsnog noodzakelijk zijn.

Het is aan de bevoegde overheid, de gemeente Kampen, om op basis van dit advies een besluit te nemen ten aanzien van het vervolgtraject. De archeologische meldingsplicht blijft te allen tijde van kracht. Wanneer tijdens graafwerkzaamheden archeologische sporen of resten worden aangetroffen, dan dient dit, conform art. 5.10 van de Erfgoedwet 2016, direct te worden gemeld bij de bevoegde overheid.

5 LITERATUUR

Actueel Hoogtebestand Nederland, 2019: *AHN3*, Amersfoort.

Alterra, 2006: *Bodemkaart van Nederland 1:50.000*, Wageningen.

Alterra, 2008: *Geomorfologische kaart Nederland 1:50.000*, Wageningen.

Ba, 1989: *Systeem van bodemclassificatie voor Nederland. De hogere niveaus* (2de, gewijzigde druk), Wageningen.

B, 2009: *Gemeente Kampen, een archeologische waarden- en verwachtingskaart*, Weesp (RAAP-rapport 1969).

B, 2018: *Nederlandse plaatsnamen verklaard*, Rotterdam.

B2006: *Kampen Berkterrein. Inventariserend veldonderzoek door middel van proefsleuven*, 's-Hertogenbosch (BAAC rapport 05.356).

2008: “The age and origin of the Gelderse IJssel”, *Netherlands Journal of Geoscience* 87(4), 323–337.

, 1996: “Het rivierenlandschap van de IJssel”, in (eds.), *Van de Hunnepe tot de Zee. De geschiedenis van het Waterschap Salland*, Kampen (Publikaties van de IJsselakademie 96).

TNO-GDN, 2020a: *Formatie van Echteld* (Stratigrafische Nomenclator van Nederland, TNO-Geologische Dienst Nederland), <http://www.dinoloket.nl/stratigrafische-nomenclator/formatie-van-echteld>.

TNO-GDN, 2020b: *Formatie van Kreftenheye* (Stratigrafische Nomenclator van Nederland, TNO-Geologische Dienst Nederland), <http://www.dinoloket.nl/stratigrafische-nomenclator/formatie-van-kreftenheye>.

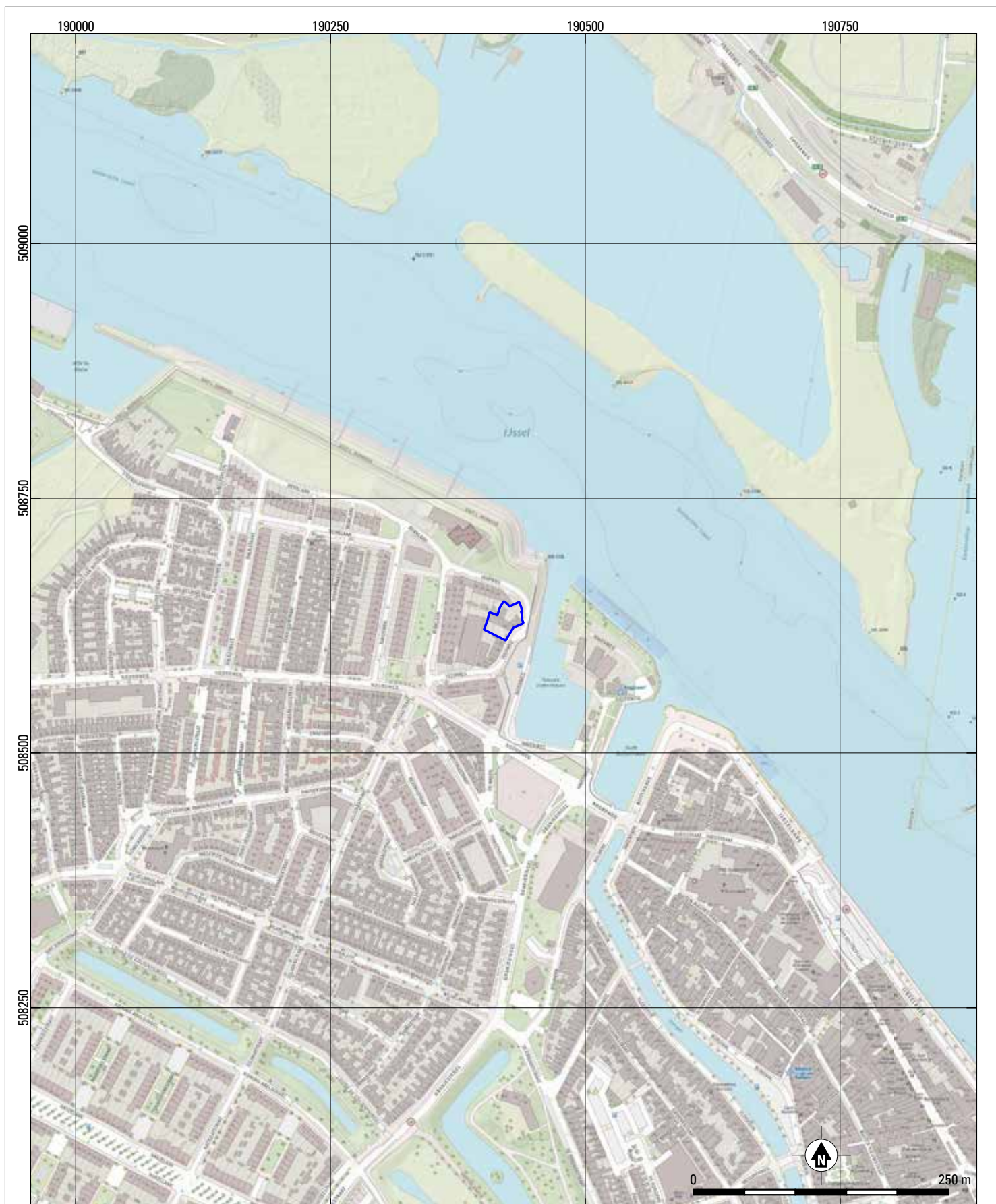
., 2016: *Plangebied Koggewerf. Gemeente Kampen. Archeologisch vooronderzoek: een bureau- en inventariserend veldonderzoek (verkennend booronderzoek)*, Weesp (RAAP-notitie 5552).

KAMPEN – VEERWEG 38-40

BIJLAGE 1: ARCHEOLOGISCHE PERIODEN.

Begin		Eind	Periode
1850 na Chr.			Late Nieuwe Tijd
1650 na Chr.	-	1849 na Chr.	Midden-Nieuwe Tijd
1500 na Chr.	-	1649 na Chr.	Vroege Nieuwe Tijd
1250 na Chr.	-	1499 na Chr.	Late Middeleeuwen B
1050 na Chr.	-	1249 na Chr.	Late Middeleeuwen A
900 na Chr.	-	1049 na Chr.	Vroege Middeleeuwen D
725 na Chr.	-	899 na Chr.	Vroege Middeleeuwen C
525 na Chr.	-	724 na Chr.	Vroege Middeleeuwen B
450 na Chr.	-	524 na Chr.	Vroege Middeleeuwen A
270 na Chr.	-	449 na Chr.	Laat-Romeinse tijd
70 na Chr.	-	269 na Chr.	Midden-Romeinse tijd
12 voor Chr.	-	69 na Chr.	Vroeg-Romeinse tijd
250 voor Chr.	-	13 voor Chr.	Late IJzertijd
500 voor Chr.	-	251 voor Chr.	Midden-IJzertijd
800 voor Chr.	-	501 voor Chr.	Vroege IJzertijd
1100 voor Chr.	-	801 voor Chr.	Late Bronstijd
1800 voor Chr.	-	1101 voor Chr.	Midden-Bronstijd
2000 voor Chr.	-	1801 voor Chr.	Vroege Bronstijd
2850 voor Chr.	-	2001 voor Chr.	Laat-Neolithicum
4200 voor Chr.	-	2851 voor Chr.	Midden-Neolithicum
5300 voor Chr.	-	4201 voor Chr.	Vroeg-Neolithicum
6450 voor Chr.	-	4901 voor Chr.	Laat-Mesolithicum
7100 voor Chr.	-	6451 voor Chr.	Midden-Mesolithicum
8800 voor Chr.	-	7101 voor Chr.	Vroeg-Mesolithicum
35.000 voor Chr.	-	8801 voor Chr.	Laat-Paleolithicum
300.000 voor Chr.	-	35.001 voor Chr.	Midden-Paleolithicum
		300.000 voor Chr.	Vroeg-Paleolithicum

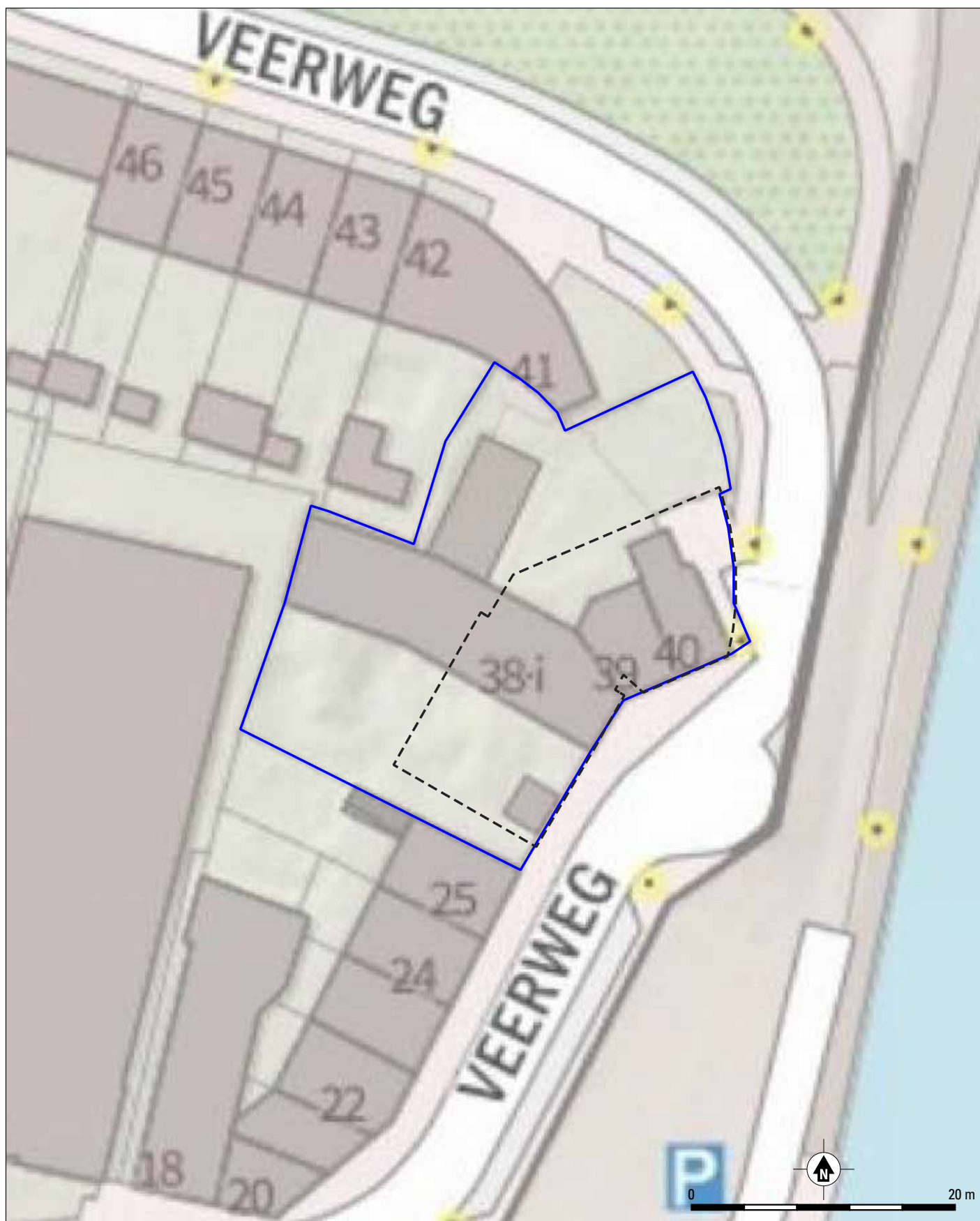
Kampen - Veerweg 38-40

Bijlage 2: Locatie van het plangebied op de topografische kaart (bron: PDOK).
Schaal 1:5.000.

 Plangebied

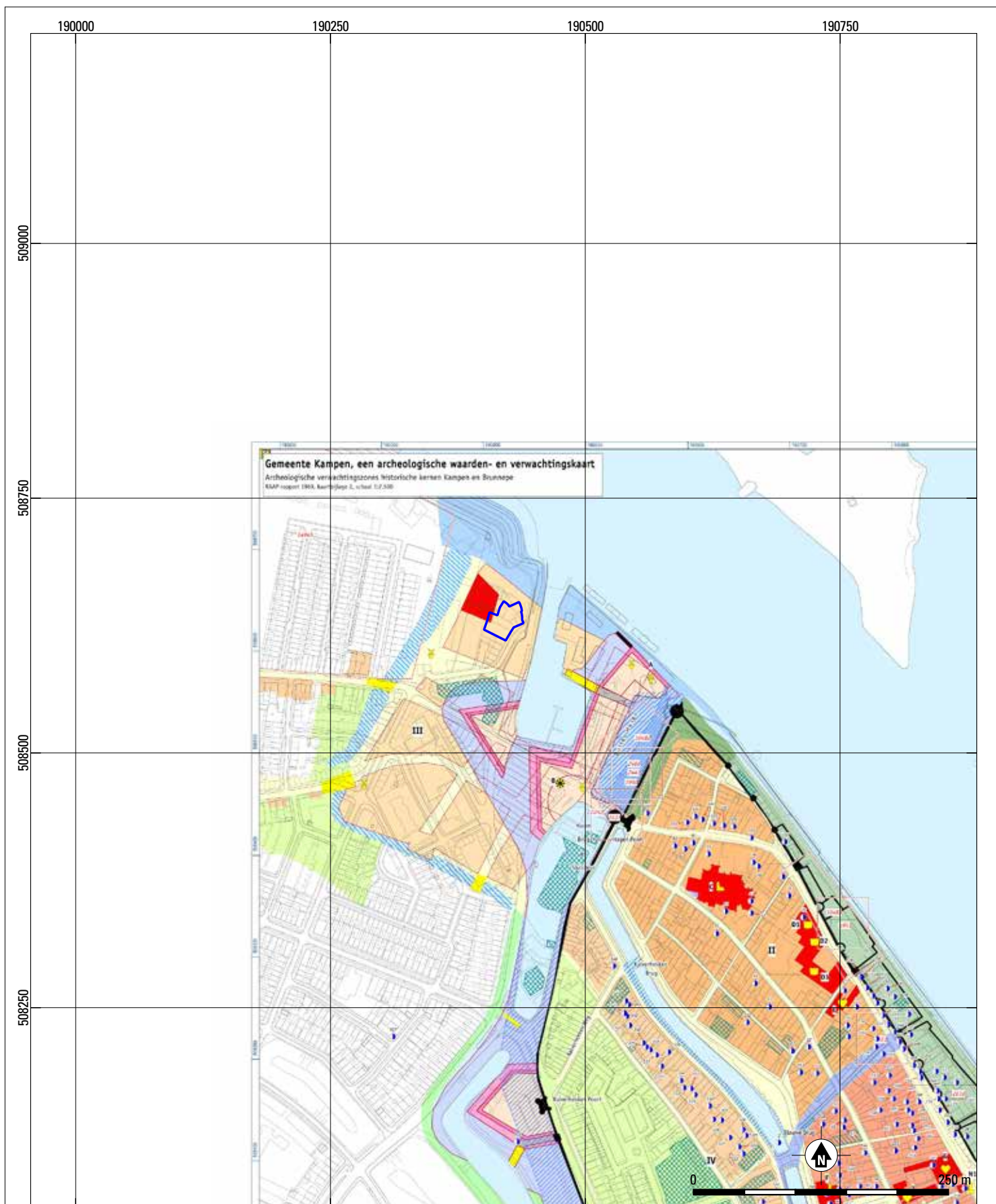

Kampen - Veerweg 38-40

Bijlage 3: Schematische weergave van de werkzaamheden, met de nieuwe bebouwing geprojecteerd op de bestaande, te slopen bebouwing. Schaal 1:500.

- Plangebied
- Nieuwbouwlocatie

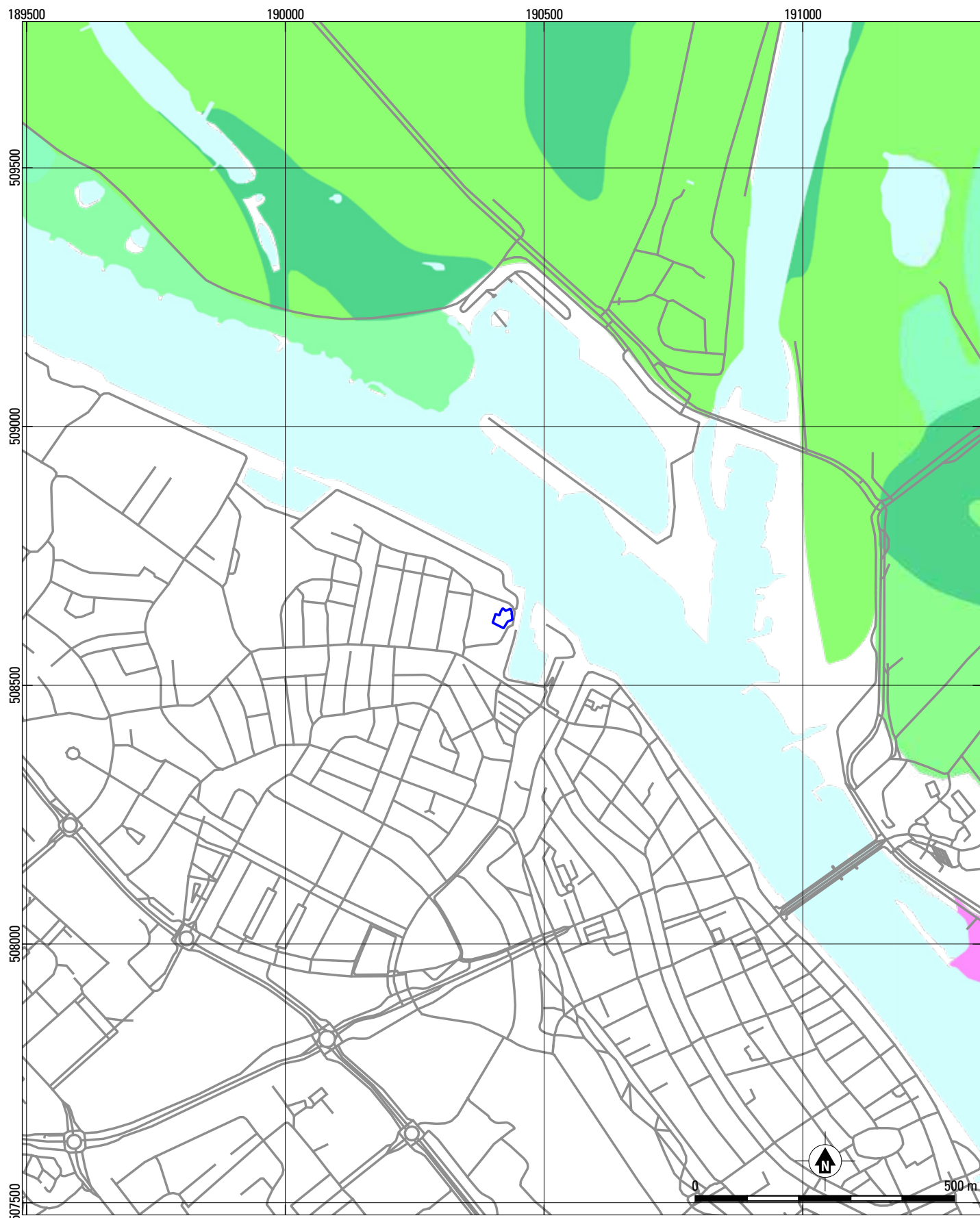

Kampen - Veerweg 38-40

Bijlage 4: Het plangebied geprojecteerd op de archeologische waardenkaart van de gemeente Kampen (bron: 2009). Schaal 1:5.000.

archeologie

  Plangebied	 IV Stadsuitbreiding vanaf 1462 (bebouwd)	 Straten-/wegenpatroon
  Belangrijke gebouwen	 IV Stadsuitbreiding vanaf 1462 (onbebouwd)	 Wallen/bastions/ravelijnen
  I Vroegstedelijke kern (voor 1337)	 Waterlopen/stadsgracht (verschillende fasen)	 Buitenzijde vestingwerken
  II Stadsuitbreiding vanaf 1337	 Brug	 Licht verstoord
  III Nij Stad (gesloopt 1578)	 Stadswerf	 Matig verstoord

Kampen - Veerweg 38-40

Bijlage 5: Geomorfologische kaart met daarop geprojecteerd het plangebied (bron: Alterra 2008). Schaal 1:10.000.

Plangebied	Storthopen
Getijden-riviermondrug	Water
Restgeul	Niet gekarteerd (bebouwd gebied)
Rivierafzettingen	
Rivierkom-/oeverwalvakte	

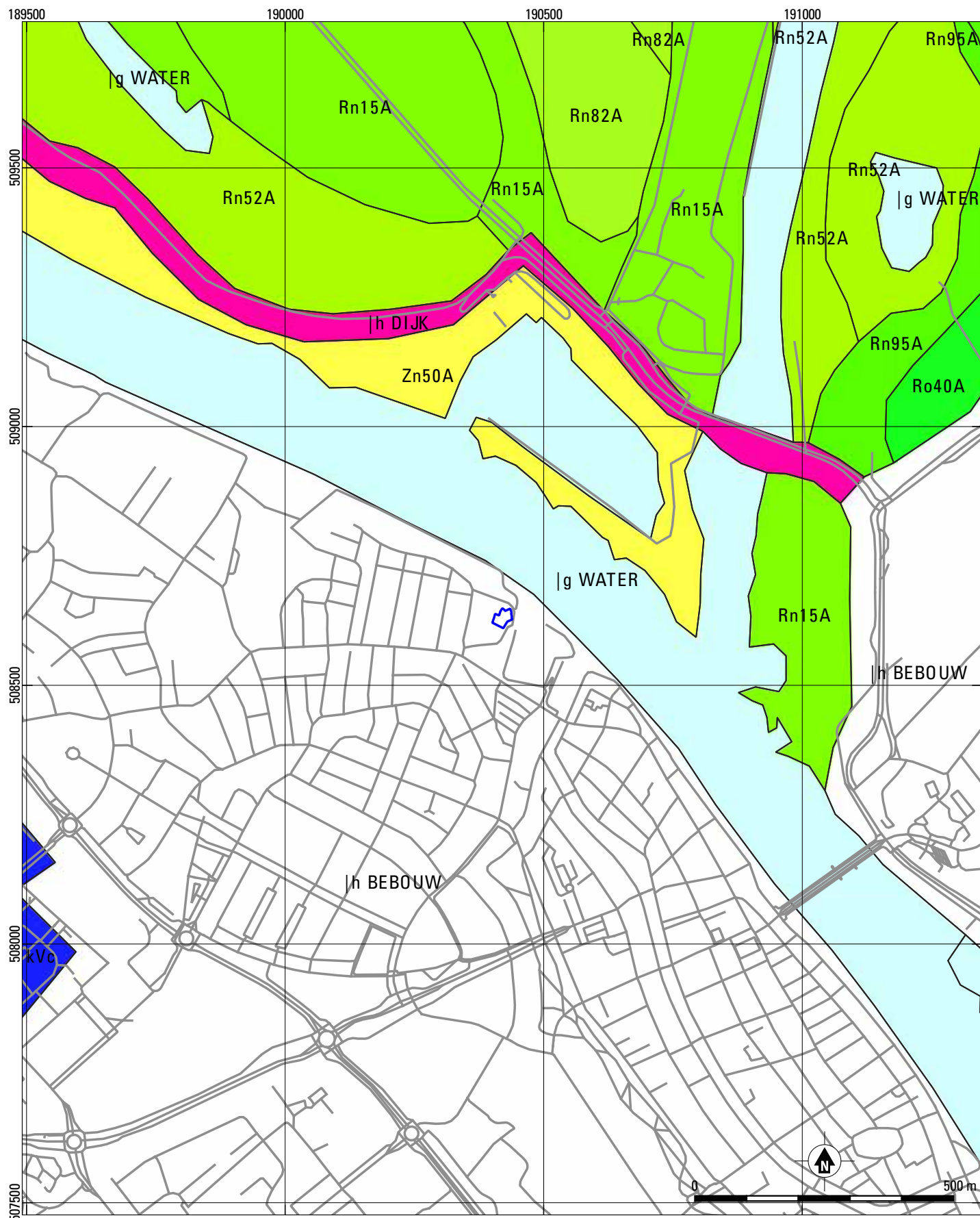
Kampen - Veerweg 38-40

Bijlage 6: Hoogtemodel met daarop geprojecteerd het plangebied (bron: Actueel Hoogtebestand Nederland 2019). Schaal 1:10.000.

 Plangebied

Kampen - Veerweg 38-40

Bijlage 7: Bodemkaart met daarop geprojecteerd het plangebied (bron: Alterra 2006). Schaal 1:10.000.

  Plangebied

Kalkhoudende poldervaaggronden op klei (Rn82A)

Kalkhoudende poldervaaggronden op zware zavel-lichte klei (Rn95A)

Kalkhoudende poldervaaggronden op zavel (Rn52A)

Kalkhoudende poldervaaggronden op lichte zavel (Rn15A)

Kalkhoudende nesvaaggronden op zware klei (Ro40A)

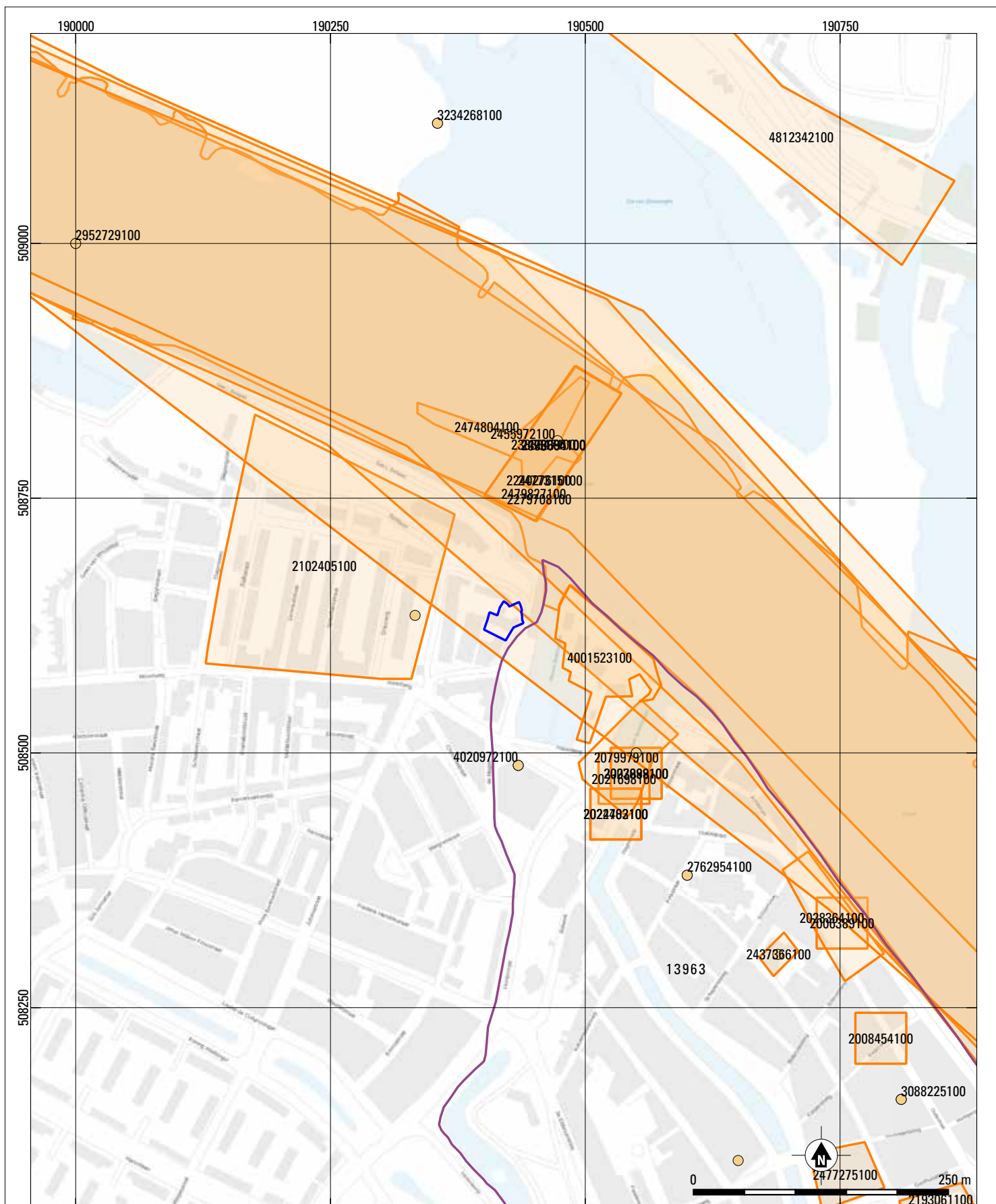
Kalkhoudende vlakvaaggronden op matig fijn zand (Zn50A)

Waardveengronden op veen (kVc)

Water (|g WATER)

Dijk (|h DIJK)

Bebouwde zone (|h BEBOUW)

Kampen - Veerweg 38-40

Bijlage 8: Archeologische gegevens rondom het plangebied (bron: Archis III).
Schaal 1:5.000.

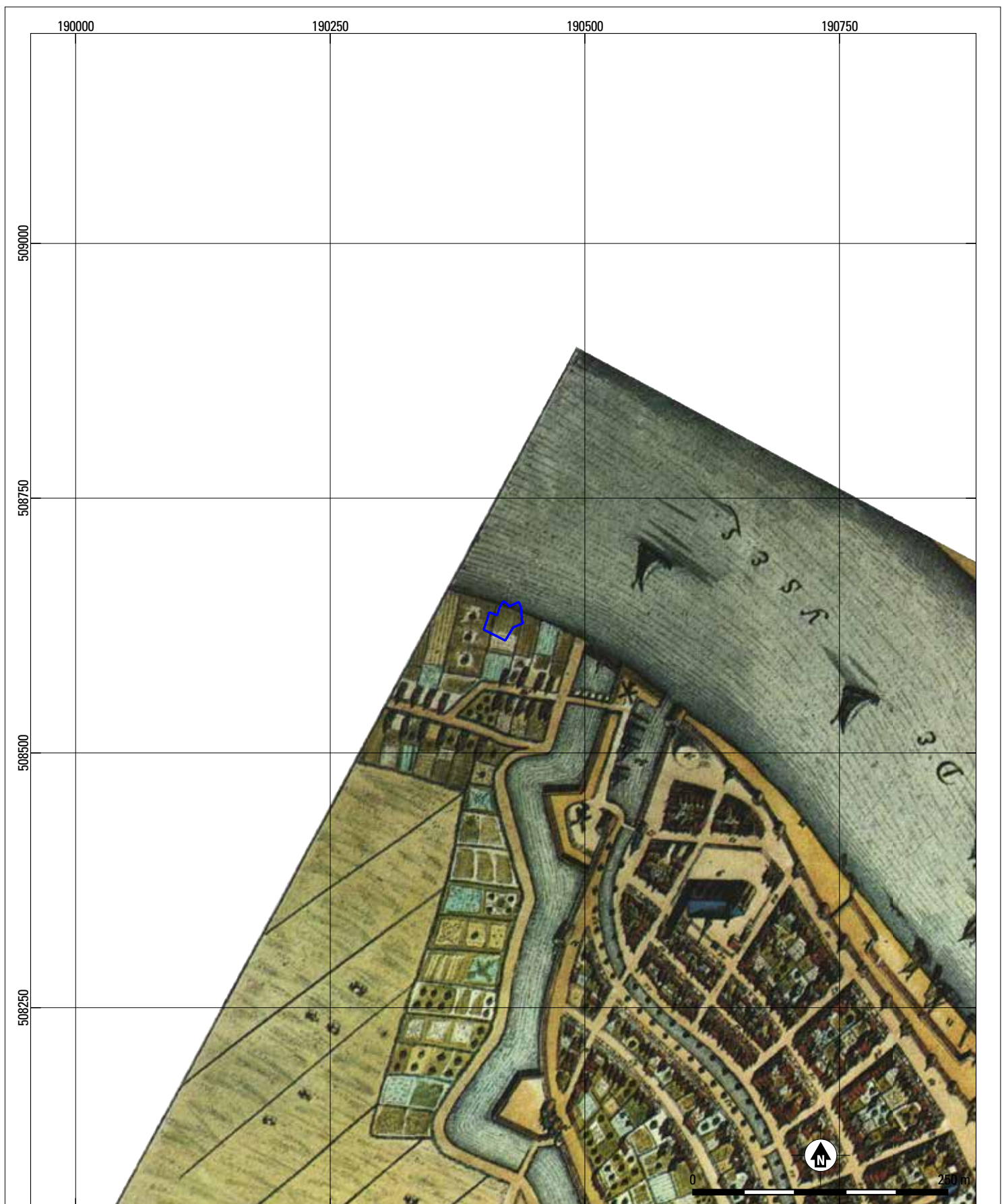
Kampen - Veerweg 38-40

Bijlage 9: Stadsplattegrond van uit 1558-1575 met daarop
geprojecteerd het plangebied (bron: Bibl. Digital Hispánica). Schaal 1:5.000.

 Plangebied

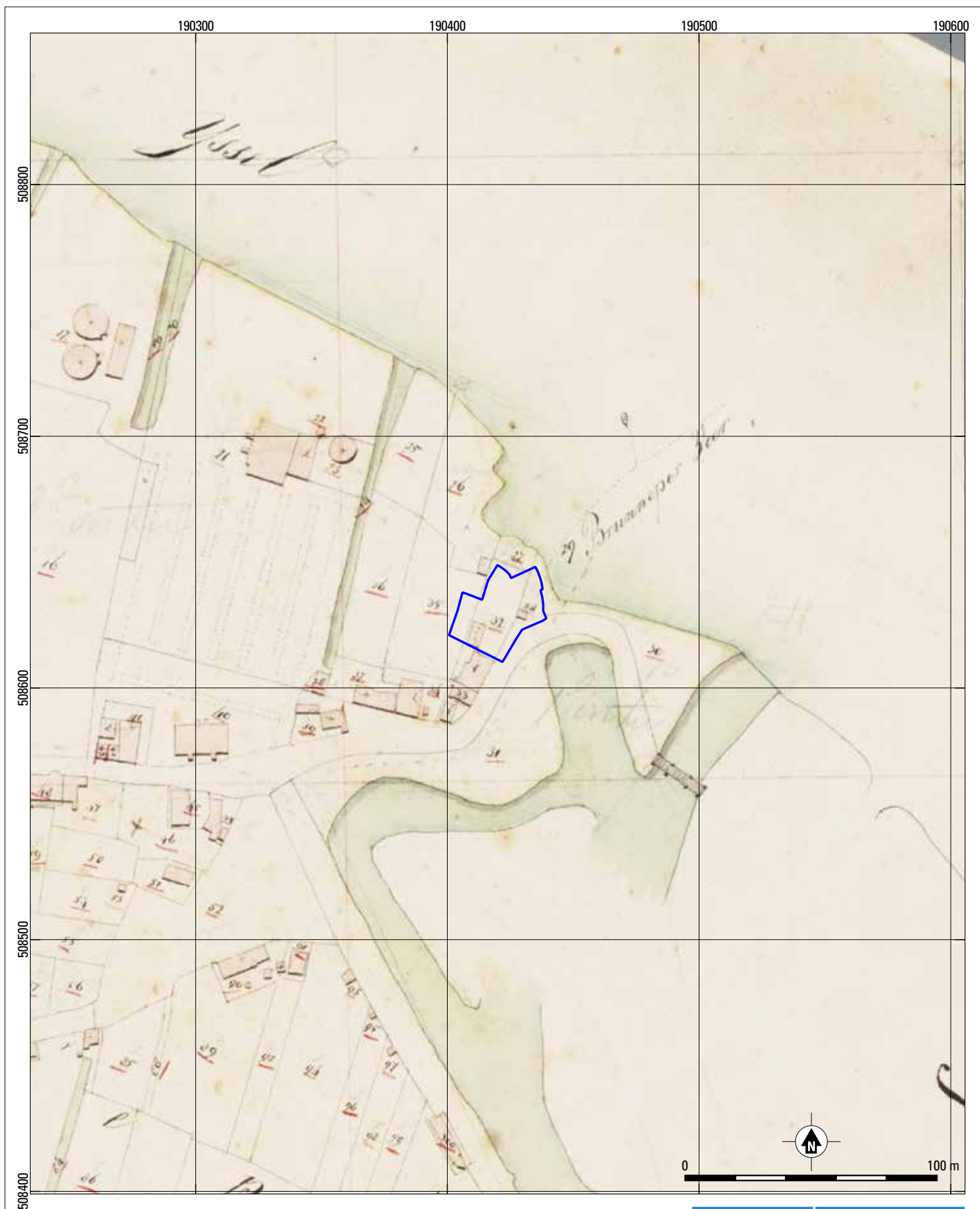

Kampen - Veerweg 38-40

Bijlage 10: Stadsplattegrond van uit 1645-1650 met daarop
geprojecteerd het plangebied (bron: Rijksuniversiteit Groningen). Schaal 1:5.000.

 Plangebied

Kampen - Veerweg 38-40

Bijlage 11: Kadastrale minuutkaart uit 1811-1832 met daarop geprojecteerd het plangebied (bron: Beeldbank RCE). Schaal 1:2.000.

Plangebied

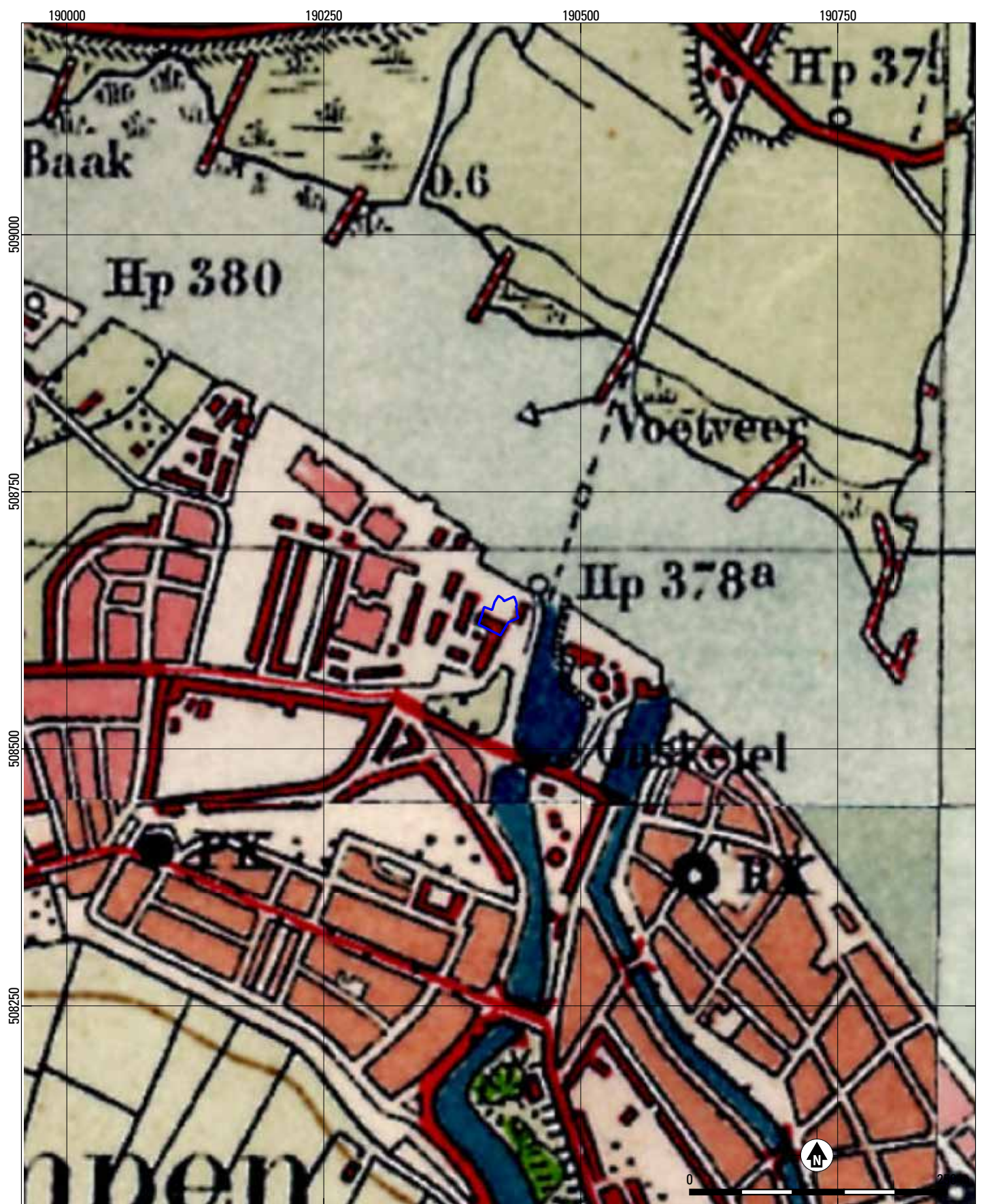
Kampen - Veerweg 38-40

Bijlage 12: Topografische kaart uit 1899 met daarop geprojecteerd het plangebied (bron: Topotijdreis Kadaster). Schaal 1:5.000.

Plangebied

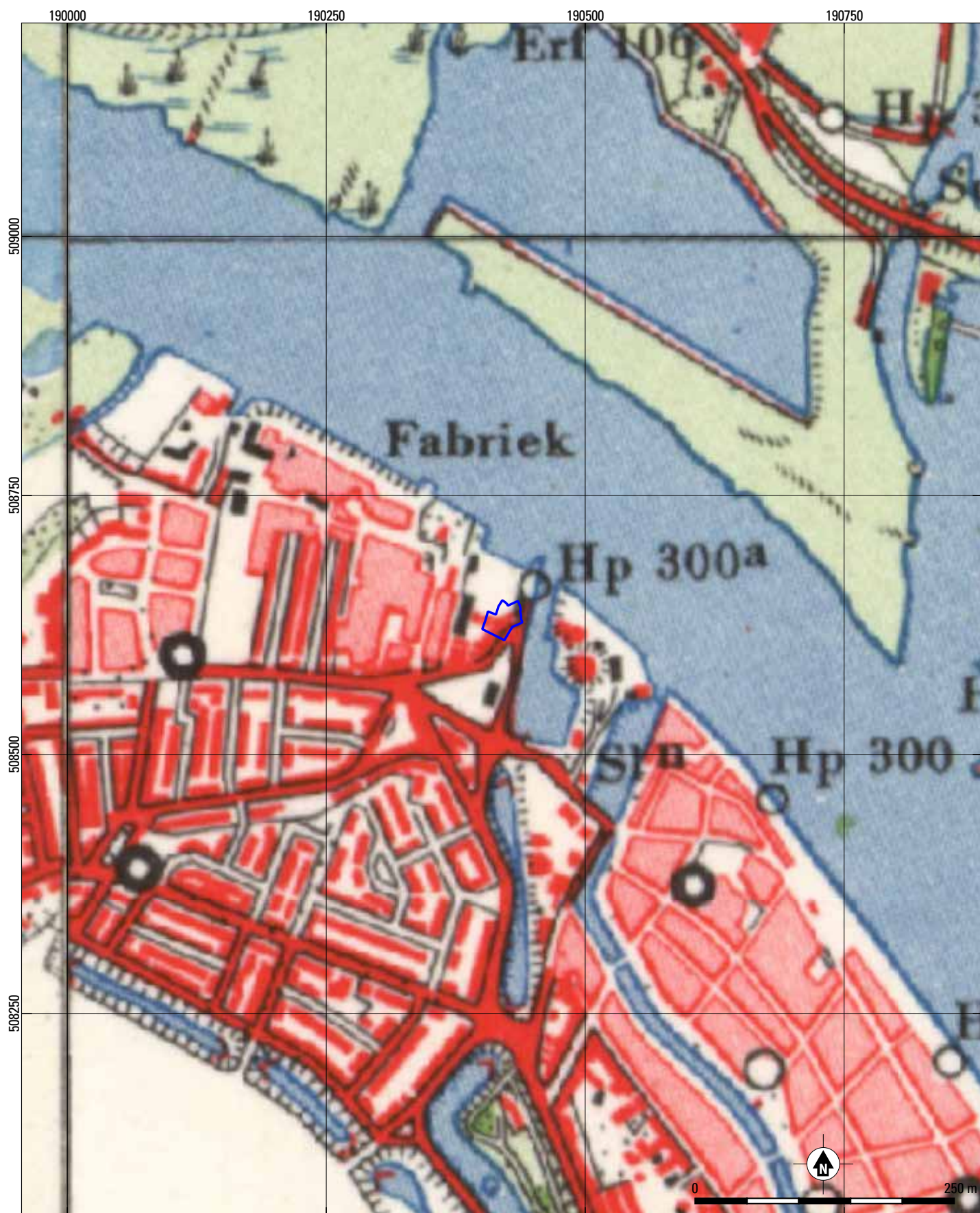
Kampen - Veerweg 38-40

Bijlage 13: Topografische kaart uit 1937 met daarop geprojecteerd het plangebied (bron: Topotijdreis Kadaster). Schaal 1:5.000.

 Plangebied

archeologie

Kampen - Veerweg 38-40

Bijlage 14: Topografische kaart uit 1955 met daarop geprojecteerd het plangebied (bron: Topotijdreis Kadaster). Schaal 1:5.000.

 Plangebied

